

Vergaderjaar 2024–2025

33 836

Personen- en familierecht

Nr. 104

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN JUSTITIE EN VEILIGHEID

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 10 maart 2025

Hierbij informeer ik uw Kamer, mede namens de Staatssecretaris van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, de Staatssecretaris Digitalisering en Koninkrijksrelaties, de Minister van Volksgezondheid, Welzijn en Sport, de Staatssecretaris Langdurige en Maatschappelijke Zorg, de Staatssecretaris Jeugd, Preventie en Sport, de Minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid, de Staatssecretaris Fiscaliteit, Belastingdienst en Douane en de Staatssecretaris Herstel en Toeslagen, over de onderzoeksresultaten en besluitvorming in het kader van meerouderschap en meerpersoonsgezag. Deze onderzoeken zijn door het vorige (toen demissionaire) kabinet aangekondigd in de brief van 6 oktober 2023¹ ter voorbereiding op integrale besluitvorming over een wettelijke regeling voor invoering van meerouderschap en meerpersoonsgezag.²

In deze brief wordt een samenvatting gegeven van de belangrijkste onderzoeksresultaten aangaande de volgende drie hoofdonderdelen: 1) het belang van het kind, 2) de omvang van de doelgroep en 3) de impact van invoering van een regeling op (uitvoerings)organisaties en wet- en regelgeving. In het kader van het tweede onderdeel bieden wij uw Kamer het onderzoeksrapport «*Onderzoek naar doelgroepen voor meerouderschap en meerpersoonsgezag*» aan dat is uitgevoerd door marktonderzoeksbureau Ipsos I&O in opdracht van het Wetenschappelijk Onderzoeks- en Datacentrum (hierna: het WODC-onderzoek). Op basis van al deze

¹ *Kamerstukken II 2023/24*, 33 836, nr. 85. In deze brief is de Kamer geïnformeerd over de stand van zaken van de uitvoering van de motie van lid Van Ginneken c.s. inzake een plan en planning rond de invoering van een regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag: *Kamerstukken II 2021/22*, 33 836, nr. 75

² Volgens de wet kan een kind maximaal twee juridische ouders hebben (artikel 1:197 e.v. BW) en kunnen maximaal twee personen gezag hebben over een kind (artikel 1:245 e.v. BW). Volgens het advies van de Staatscommissie herijking ouderschap in haar rapport «Kind en ouders in de 21e eeuw» (*bijlage bij Kamerstukken II 2016/17*, 33 836, nr. 18) kan een regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag gelden voor maximaal vier personen in maximaal twee huishoudens.

onderzoeksresultaten heb ik een integrale weging gemaakt ten aanzien van meerouderschap en meerpersoonsgezag. Aan het einde van de brief informeer ik uw Kamer over het resultaat van deze weging.

1. Het belang van het kind

Het adviesrapport van de Raad voor Strafrechttoepassing en Jeugdbescherming

De Raad voor Strafrechtstoepassing en Jeugdbescherming (hierna: de RSJ) heeft in zijn rapport «*Het belang van het kind in meeroudergezinnen. Advies over waarborgen voor de belangen van kinderen in een regeling voor meerouderschap en -gezag en meerpersoonsgezag.*» advies uitgebracht over hoe in een regeling voor meerouderschap en -gezag of meerpersoonsgezag het belang van het kind zo goed mogelijk kan worden geborgd. Dit rapport is op 4 oktober 2024 aan uw Kamer gestuurd.³

De RSJ heeft gekeken naar twee vormen van meeroudergezinnen: 1) het intentioneel meerouderschap waarbij vóór de conceptie de intentie bestaat het kind met drie of vier personen op te voeden (hierna: meeroudergezinnen die vanaf de geboorte bestaan) en 2) meerouderschap in samengestelde gezinnen, waarbij één of twee stiefouders in de loop van het leven van het kind gezag en eventueel juridisch ouderschap verkrijgen. De RSJ heeft pleegzorgsituaties buiten beschouwing gelaten, omdat uit eerdere onderzoeken blijkt dat het van de context afhankelijk is of meerouderschap in een pleegzorgsituatie in het belang van het kind is.⁴ De RSJ heeft literatuuronderzoek gedaan en gesprekken gevoerd met verschillende professionals, waaronder de Kinderombudsman en ervaringsdeskundige ouders en kinderen uit beide gezinsvormen.

De RSJ concludeert dat de gezinssituaties van kinderen in beide vormen van meeroudergezinnen zeer verschillend van elkaar zijn. De RSJ vindt dat het openstellen van de keuze voor het verzoeken van meerouderschap en -gezag voor meeroudergezinnen die vanaf de geboorte bestaan in het belang is van kinderen. Ook als dit pas later in het leven van het kind wordt verzocht. De RSJ stelt dat de huidige juridische situatie met betrekking tot ouderschap en gezag in deze gezinnen nu niet overeenkomt met het dagelijks leven van ouders en kinderen en dat dit in de praktijk zorgt voor juridische en sociaal-emotionele belemmeringen. Het toekennen van meerouderschap bestendigt daarnaast de levenslange familierechtelijke betrekkingen tussen ouders en kinderen, wat waarborgen meebrengt voor bijvoorbeeld het erfrecht en de zorgrelatie tussen ouders en kinderen en andersom. Het vanaf de geboorte verkrijgen van meerouderschap en -gezag in meeroudersituaties die vanaf de geboorte bestaan geeft volgens de RSJ rechtsgelijkheid en rechtszekerheid voor kinderen en ouders in deze gezinnen.

Voor de tweede groep meeroudergezinnen, de samengestelde gezinnen na scheiding, vindt de RSJ dat de keuze voor het verzoeken van meerpersoonsgezag meer voor de hand ligt dan de keuze voor het vestigen van een familierechtelijke betrekking met een stiefouder naast de oorspronkelijke juridische ouders. De RSJ stelt zichzelf, onder meer gezien de diversiteit aan stiefgezinnen, de vraag in hoeverre er behoefte is aan een regeling voor meerpersoonsgezag binnen deze groep. De RSJ kan zich voorstellen dat er situaties kunnen zijn waarin meerpersoonsgezag voor een stiefouder in het belang van het kind is, bijvoorbeeld wanneer een van de juridische ouders voor langere tijd in het buitenland verblijft of

³ Bijlage bij: *Kamerstukken II 2024/25*, 33 836, nr. 99

⁴ Zie pagina 13 van het RSJ-advies: Bijlage bij: *Kamerstukken II 2024/25*, 33 836, nr. 99

ernstig ziek is. De RSJ stelt als extra voorwaarde dat een rechter in deze gezinnen dan per geval zal moeten toetsen of meerpersoonsgezag in het belang van het kind is, waarbij de rechter in overweging neemt dat het toekennen van meerpersoonsgezag niet conflict verhogend mag werken.

Op basis van voorgaande visie doet de RSJ een tiental aanbevelingen die ten aanzien van het waarborgen van de belangen van het kind bij wetgeving in acht moeten worden genomen.

Kinderrechtentoets

De Kinderombudsman heeft een kinderrechtentoets⁵ ontwikkeld waarmee de wetgever toetst in hoeverre nieuwe wet- en regelgeving, beleid of wijzigingen hierin voldoen aan de eisen die voortvloeien uit het Internationaal Verdrag inzake de Rechten van het Kind. De RSJ heeft in zijn advies over het belang van het kind bij een regeling de stappen die ten grondslag liggen aan de kinderrechtentoets, doorlopen. Ook heeft de RSJ voor zijn advies gesproken met kinderen zoals wordt aanbevolen in de kinderrechtentoets. Ambtelijke toepassing van de kinderrechtentoets leidt tot vergelijkbare aandachtspunten aangaande het belang van het kind als wordt aanbevolen door de RSJ.

Visie van de Raad voor de Kinderbescherming

De Raad voor de Kinderbescherming (hierna: de RvdK) heeft in februari 2024 een geactualiseerde visie op meerouderschap en meerpersoonsgezag uitgebracht. Deze visie is op 4 oktober 2024 aan uw Kamer gestuurd.⁶ Kort samengevat is de visie van de RvdK als volgt. Voor meeroudersituaties die vanaf de geboorte bestaan acht de RvdK een wettelijke regeling voor meerouderschap en -gezag niet in strijd met het belang van het kind. Het doet volgens de RvdK recht aan de beleving van kinderen die meer dan twee ouders hebben en de RvdK vindt het niet aannemelijk dat in deze gezinnen het aantal conflicten rond gezag en omgang zal toenemen wanneer drie of vier mensen het gezag hebben over de kinderen. Voor meeroudersituaties die later in het leven van het kind ontstaan, vindt de RvdK wettelijk meerouderschap niet in strijd met het belang van het kind, maar wettelijk meeroudergezag/meerpersoonsgezag wel. In die gevallen schat de RvdK in het risico op conflicten groter in.

Het advies van de RvdK over meeroudersituaties die later in het leven van het kind ontstaan wijkt af van het advies van de RSJ hieromtrent. De RSJ acht wettelijk meerouderschap in deze meeroudersituaties namelijk niet in het belang van het kind, maar invoering van meerpersoonsgezag wel. De RvdK heeft aangegeven zich te kunnen vinden in het advies van de RSJ. Reden hiervoor is dat de RSJ bij zijn advies oog heeft gehad voor het risico op conflicten in meeroudergezinnen die later in het leven van het kind ontstaan en heeft geadviseerd dat de rechter bij een verzoek om meerpersoonsgezag expliciet in overweging neemt dat toekenning hiervan niet conflict verhogend mag werken.

⁵ <https://kinderrechtentoets.nl/>

⁶ Bijlage bij: *Kamerstukken II 2024/25*, 33 836, nr. 99

2. De omvang van de doelgroep

WODC-rapport Meerouderschap en meerpersoonsgezag

Ipsos I&O heeft in opdracht van het WODC-onderzoek gedaan naar de diversiteit en de omvang van de (mogelijke) doelgroep voor een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag. Het onderzoeksrapport dat hierbij aan uw Kamer wordt aangeboden, is hiervan het resultaat. Ik dank de onderzoekers voor dit onderzoek en het rapport.

De onderzoekers maken, net als de RSJ, in het rapport onderscheid tussen meeroudergezinnen die vanaf de geboorte bestaan⁷ en meeroudergezinnen die later in het leven van het kind ontstaan. De onderzoekers geven aan dat de samenstelling van de eerste groep meeroudergezinnen divers is. Deze bestaat grotendeels uit regenbooggezinnen, maar er zijn ook situaties waarin een hetero stel samen met een derde persoon een kind krijgt. De groep meeroudergezinnen die later in het leven van het kind ontstaan bestaat met name uit gezinnen waarbij één of beide partners kinderen uit een eerdere relatie hebben. De onderzoekers geven aan dat ook binnen deze groep sprake is van een groot aantal verschillende gezinssamenstellingen. Bij een klein deel van deze meeroudergezinnen is er sprake van pleegzorg of adoptie.

Op basis van de ingevulde vragenlijsten schatten de onderzoekers in dat:

- tussen de 0,06 procent en 0,24 procent van de Nederlanders tussen de 20 en 68 jaar één of meerdere kinderen tot 25 jaar opvoedt in een meeroudergezin dat vanaf de geboorte bestaat. Op basis van drie of vier betrokken ouders per gezin gaat dit naar schatting om 1.700 tot 9.200 gezinnen;
- 3,8 procent van alle Nederlanders tussen de 20 en 68 jaar een kind tot 25 jaar opvoedt in een meeroudergezin dat later in het leven van het kind is ontstaan. Dit betreft ongeveer 435.000 volwassenen in 108.750 tot 145.000 gezinnen.

In het onderzoek is niet gekeken naar hoeveel kinderen hierbij per gezin zijn betrokken. De onderzoekers geven ook aan geen inschatting te kunnen maken van het aantal maal dat jaarlijks gebruik zal worden gemaakt van een wettelijke regeling.

Een groot deel van de volwassenen uit meeroudergezinnen die vanaf de geboorte bestaan, geeft in het onderzoek aan behoefte te hebben aan invoering van een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag. Bij de volwassenen in meeroudergezinnen die later in het leven van het kind ontstaan, blijkt de behoefte aan een regeling lager te zijn dan bij de groep volwassenen die betrokken is bij een meeroudergezin dat vanaf de geboorte bestaat. In absolute aantallen is dit mogelijk wel een grotere groep dan het aantal meeroudergezinnen dat vanaf de geboorte bestaat en dat gebruik zou willen maken van een regeling, vanwege het veel grotere aandeel meeroudergezinnen die later in het leven van het kind zijn ontstaan in Nederland.

De onderzoekers benadrukken dat het in het onderzoek gaat om zelfrapportage, waardoor dit geen onafhankelijk beeld geeft. Het aantal volwassenen in een meeroudergezin dat vanaf de geboorte bestaat dat de vragenlijst invulde is verder klein, waardoor deze resultaten volgens de onderzoekers als indicatief moeten worden gezien. Tot slot geven de onderzoekers aan dat in het geheel sprake kan zijn van een onderschatting

⁷ Het WODC schaaft hier ook gezinnen onder die ontstaan zijn met behulp van een draagmoeder, eiceldonatie of zaaddonatie. Al hebben deze gezinnen niet (altijd) de intentie om samen het kind op te voeden.

van het aantal meeroudergezinnen, omdat het aandeel respondenten dat in het onderzoek aangeeft kinderen te hebben enigszins afwijkt van de cijfers van het Centraal Bureau voor de Statistiek uit 2022.

Tot slot is in het onderzoek het perspectief van inwoners van de BES-eilanden in meeroudersituaties meegenomen. Hieruit blijkt dat er in Caribisch Nederland andere meeroudersituaties voorkomen dan in Europees Nederland. Er zijn vaker alleenstaande (minderjarige) moeders die hun kind samen met ouders, grootouders of andere familieleden opvoeden. De geboortemoeder is vaak de enige juridisch ouder met eenhoofdig gezag. Daardoor lijken er bij het maken van keuzes weinig problemen te bestaan. Een behoefte aan een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag op de BES-eilanden wordt door de onderzoekers niet herkend.

3. De impact van invoering van een regeling op (uitvoerings)organisaties en wet- en regelgeving

Nadere uitvoeringsanalyse door het Netwerk van Publieke Dienstverleners

Het Netwerk van Publieke Dienstverleners (hierna: het NPD), een samenwerkingsverband van zo'n 80 publieke dienstverleners, heeft op ons verzoek een uitvraag gedaan bij hun leden naar de impact van invoering van een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag. In totaal hebben vijfendertig organisaties een reactie gegeven op de uitvraag van het NPD, waarvan zeventien organisaties impact voorzien. Van die zeventien organisaties is voor acht⁸ organisaties de incidentele en structurele financiële impact zeer beperkt (enkele duizenden tot tienduizenden euro's per organisatie). De andere negen⁹ organisaties geven aan een substantiële incidentele en/of structurele impact te verwachten op de uitvoeringspraktijk (enkele tienduizenden tot enkele tientallen miljoenen euro's per organisatie). Bij de uitvraag naar de structurele kosten is door de interdepartementale werkgroep een (in afwachting van de resultaten van het WODC-onderzoek) inschatting meegegeven van het aantal keer dat jaarlijks gebruik zou worden gemaakt van een regeling, namelijk 200 keer.¹⁰ Een ruwe inschatting is dat de implementatietijd van een regeling bij die organisaties waarbij sprake is van impact circa 2,5 tot 5 jaar is, mede rekening houdend met het zoveel mogelijk benutten van reeds geplande aanpassingen. Het NPD heeft in een notitie een overzicht gemaakt van de opgehaalde input. Deze notitie bied ik uw Kamer hierbij aan. Ik dank het NPD voor hun begeleiding en de notitie.

Uit de opgehaalde input heeft het NPD een aantal overkoepelende voor uitvoeringsorganisaties relevante aandachtspunten gehaald, onder meer dat de impact sterk afhankelijk is van nog te maken beleidskeuzes in een regeling, bijvoorbeeld welke vormen van meeroudergezinnen gebruik zouden kunnen maken van een regeling en het aantal gebruikers. Een ander aandachtspunt is de noodzaak van eenvoudige en eenduidige wet- en regelgeving, waarbij zo veel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande regelingen. Dit verkleint de impact op de uitvoering. Ook geven organi-

⁸ Centraal Administratie Kantoor, Centraal Informatiepunt Beroepen Gezondheidszorg, Centrum indicatiestelling Zorg, Centraal Justitieel Incassobureau, Landelijk Bureau Inning Onderhoudsbijdragen, Logius, Raad voor Rechtsbijstand en Stichting Onderwijsgeschillen.

⁹ Belastingdienst, Centraal Bureau voor de Statistiek, Dienst Toeslagen, Dienst Uitvoering Onderwijs, Immigratie- en Naturalisatiedienst, Raad voor de Kinderbescherming, Schadefonds Geweldsmisdrijven, Sociale Verzekeringsbank en Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen.

¹⁰ Zoals eerder genoemd, hebben de onderzoekers in het WODC-rapport geen inschatting kunnen geven.

saties als voorwaarde voor de uitvoerbaarheid aan dat het meerouderschap geregistreerd wordt in de Basisregistratie Personen (hierna: BRP). Dit vraagt om aanpassing van de BRP, de koppeling van de systemen van de organisaties met de BRP en eigen systemen van organisaties. Ook meerpersoonsgezag zal moeten worden geregistreerd in de BRP en het API-gezag¹¹ moet worden aangepast. Laatstgenoemde voorziening genereert en verstrekt informatie over wie gezag heeft over een kind. Uitvoeringsorganisaties kunnen hierop aansluiting verzoeken. Uitvoeringsorganisaties kunnen op dit moment nog niet overzien wat de aansluiting op de API-gezag betekent voor hun systemen.¹²

Impactanalyse Vereniging Nederlandse Gemeenten

De Vereniging Nederlandse Gemeenten (hierna: de VNG) heeft een toets uitgevoerd naar de uitvoerbaarheid en de impact van de regelgeving op de gemeenten (o.a. burgerzaken, de burgerlijke stand en jeugdhulp). Voor implementatie van een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag dient bij gemeenten een aantal aanpassingen te worden gedaan, onder meer het aanpassen van ICT-systemen, werkprocessen en het trainen van medewerkers. De incidentele kosten voor gemeenten worden geschat op 1 miljoen. De VNG geeft aan geen inschatting te kunnen geven van de structurele kosten, aangezien dit afhangt van een nadere uitwerking van een regeling. De inschatting is dat de invoering van meerpersoonsgezag minder complexiteiten en risico's voor gemeenten zal kennen dan de invoering van meerouderschap. Wel zal de uitvoering van meerpersoonsgezag tijdsintensief zijn. Het rapport van deze toets is in te zien via de kennisbank van de website van de VNG.¹³

Verdiepende gesprekken over de impact en kosten: samenvattend beeld

De interdepartementale werkgroep die betrokken is bij dit onderwerp heeft verdiepende gesprekken gevoerd met een aantal organisaties die een substantiële impact verwachten van het wettelijk regelen van meerouderschap en meerpersoonsgezag en organisaties die hebben aangegeven nog geen inschatting te kunnen maken. Ook heeft de werkgroep gesproken met ambtenaren die werken in de verschillende beleidsterreinen die geraakt zouden worden door een wettelijke regeling.

Op basis van de verdiepende gesprekken van de interdepartementale werkgroep wordt ingeschat dat er voor invoering van meerouderschap en meerpersoonsgezag geen stelselwijzigingen nodig zijn wanneer zo veel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande regelingen. Een voorbeeld hiervan is het aansluiten bij regelingen voor co-ouderschapssituaties in het kader van kinderopvangtoeslag. Een ander voorbeeld is om bij de inkomstenbelasting, vennootschapsbelasting en schenk- en erfbelasting aan te sluiten bij bestaande situaties waarin het kind in fiscale zin meer dan twee ouders heeft. Wel worden voor invoering van wettelijk meerouderschap en meerpersoonsgezag incidentele kosten verwacht voor onder andere aanpassing van de BRP en systemen van verschillende organisaties. De werkgroep schat deze incidentele kosten op basis van de notitie van het NPD en de verdiepende gesprekken in op ca. 11 tot 50 miljoen. Deze kosten zien onder meer op aanpassing van de BRP, ontvangende systemen van uitvoeringsorganisaties en systemen die afhankelijk zijn van de gegevens in die ontvangende systemen.

¹¹ Ook wel bekend als de gezagsmodule.

¹² Zie voor alle overkoepelende aandachtspunten pagina 2 en 3 van de notitie van het NPD.

¹³ <https://vng.nl/kennisbank-impactanalyse>

De werkgroep schat de structurele kosten van een regeling in op ca. 5 tot 6 miljoen. Bij deze inschatting is eveneens uitgegaan van de (in afwachting van de resultaten van het WODC-onderzoek gemaakte) inschatting van 200 keer dat jaarlijks gebruik zal worden gemaakt van de regeling. De meeste structurele kosten worden verwacht van de verlofregelingen (ouderschapsverlof en (aanvullend) geboorteverlof voor partners) wanneer meer ouders hierop aanspraak zouden kunnen maken. Nu kunnen in bepaalde gevallen al drie personen per kind hierop aanspraak maken. Dit zouden vier ouders kunnen worden indien meerouderschap wettelijk mogelijk zou worden voor vier personen. Ten aanzien van de inschatting van de structurele kosten zijn de volgende aspecten nog van belang. Gemeenten geven aan geen inschatting te kunnen geven van de structurele kosten. Deze kosten zijn in de hiervoor genoemde schatting dan ook niet meegenomen. In de inschattingen is wel rekening gehouden met kosten van ontwikkeling en beheer van een register waarin gegevens over de ontstaansgeschiedenis voor het kind worden bewaard¹⁴ en de kosten voor begeleiding van het kind bij de inzage. Indien verzoeken tot meerouderschap of meerpersoonsgezag ook mogelijk worden gemaakt nadat een kind is geboren, zoals de RSJ adviseert te doen, dan komen bij de structurele kosten nog kosten voor bijstand van het kind door een bijzondere curator.

Zoals het NPD in de aandachtspunten ook naar voren brengt, zijn de impact en de kosten van een regeling afhankelijk van de eventuele reikwijdte van een regeling. Dat wil zeggen welke regelingen zouden worden gecreëerd: alleen een regeling voor meerouderschap, alleen een regeling voor meerpersoonsgezag of een combinatie hiervan. Een regeling voor uitsluitend meerpersoonsgezag heeft bijvoorbeeld aanzienlijk minder impact op uitvoeringsorganisaties, omdat organisaties als bijvoorbeeld Dienst Toeslagen, het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en de Dienst Uitvoering Onderwijs geen gebruikmaken van het begrip «gezag». Dit zou de hiervoor genoemde inschattingen van de incidentele en structurele kosten aanzienlijk drukken. Een regeling voor uitsluitend meerpersoonsgezag is echter niet de wens van de doelgroep en komt ook niet (volledig) tegemoet aan het advies van de RSJ omtrent het belang van het kind. Daarnaast zijn de impact en de kosten afhankelijk van welke gezinssituaties gebruik zouden kunnen maken van een regeling. Wanneer zou worden gekozen voor een regeling uitsluitend voor meeroudergezinnen die vanaf de geboorte bestaan, en dus niet voor samengestelde gezinnen of pleegzorgsituaties, zou dat lagere structurele kosten opleveren. De Raad voor de Kinderbescherming bijvoorbeeld verwacht in dat geval lagere structurele kosten, omdat bij de doelgroep meeroudergezinnen die vanaf de geboorte bestaan niet structureel meer conflicten worden verwacht dan bij reguliere gezinnen. Tot slot is de impact afhankelijk van het aantal gebruikers.

De genoemde inschattingen zijn een indicatie en dienen met enige terughoudendheid te worden benaderd. Het is goed mogelijk dat meer organisaties worden geraakt door een wettelijke regeling dan die input hebben gegeven bij het NPD. Daarnaast geven veel organisaties aan niet (concreet) te kunnen inschatten wat invoering van een wettelijke regeling hen incidenteel en structureel kost en dat hiervoor bij een uitgewerkte regeling, uitvoeringstoetsen moeten worden uitgevoerd. Voorts leert de ervaring dat bij implementatietrajecten de kosten (een stuk) hoger kunnen uitvallen dan eerder geschat, zeker wanneer wijzigingen in complexe ICT-systemen moeten worden doorgevoerd zoals bij een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag het geval is.

¹⁴ Zie de aanbeveling van de Staatscommissie herijking ouderschap in bijlage bij *Kamerstukken* // 2016/17, 33 836, nr. 18, p. 502.

In de verdiepende gesprekken is ook een aantal nadere aandachtspunten naar voren gekomen. Allereerst dient bij een regeling goed te worden nagedacht over de internationale doorwerking van meerouderschap en meerpersoonsgezag. Meerouderschap dat zou worden toegestaan in Nederland, zal in het buitenland niet altijd worden geaccepteerd.

Voorts is het voor jeugdzorgwerkers, scholen en zorgverleners in hun dagelijks werk van belang dat zij het gezag eenvoudig kunnen achterhalen. Wanneer meerpersoonsgezag zou worden ingevoerd, is de kenbaarheid daarvan evenzeer van belang. De eerder genoemde API-gezag kan hiervoor een uitkomst bieden, maar nog niet alle organisaties zijn hierop aangesloten.

Tot slot heeft de interdepartementale werkgroep gesprekken gevoerd met de Sociaal-economische Raad en met de Stichting van de Arbeid over de impact van een regeling voor werknemers en werkgevers. Werknemersorganisaties geven aan dat het onderwerp bij hen leeft en dat er behoefte is aan een wettelijke regeling, met name bij meeroudergezinnen die vanaf de geboorte bestaan. Er zijn organisaties die zelf al arbeidsvoorwaarden hebben gecreëerd voor meeroudergezinnen. Vanuit de werkgeverskant wordt aangegeven dat een regeling goed uitvoerbaar moet zijn. Het is belangrijk om duidelijk te regelen welke situaties vallen onder meerouderschap, wat de consequenties zijn voor verlofregelingen en wat er verwacht wordt van de werkgever.

Wetsvoorstel Deelgezag

Onder het Kabinet Rutte III is gewerkt aan het wetsvoorstel Deelgezag. De Raad van State heeft hierover in maart 2021 advies uitgebracht onder nummer W16.20.0490/II. Er is toegezegd aan uw Kamer dat in het traject meerouderschap en meerpersoonsgezag duidelijkheid wordt gegeven over de voortgang van dit voorstel. Uit het advies van de Raad van State blijkt dat de Raad geen meerwaarde ziet van deelgezag voor betrokkenen. In de internetconsultatie bleek het voorstel ook uitvoeringstechnisch complex. Om deze redenen zal ik, mede namens de Staatssecretaris Onderwijs, Cultuur en Wetenschap, aan de ministerraad voorstellen dit wetsvoorstel niet bij uw Kamer in te dienen.

Conclusie integrale weging

Uit de onderzoeksresultaten blijkt dat in het geval van meerouderschapssituaties een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag in het belang is van kinderen die vanaf de geboorte in een meeroudersituatie opgroeien. Voor samengestelde gezinnen kan in bepaalde situaties meerpersoonsgezag in het belang van het kind zijn. Voor deze laatste groep lijkt de wens tot een wettelijke regeling minder sterk te zijn dan voor de eerstgenoemde groep. Hoewel de inschatting is dat er voor invoering van meerouderschap en meerpersoonsgezag geen stelselwijzigingen nodig zijn wanneer zo veel mogelijk wordt aangesloten bij bestaande regelingen, zoals regelingen voor co-ouderschapssituaties, worden er wel forse incidentele (minimaal ca. 11 tot 50 miljoen) en structurele kosten (minimaal ca. 5 tot 6 miljoen) verwacht. Het kabinet heeft binnen de rijksbegroting vooralsnog geen middelen gereserveerd voor de implementatie en uitvoering van een wettelijke regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag. Verder zal invoering van een wettelijke regeling een flinke opgave betekenen voor diverse uitvoeringsorganisaties die momenteel al fors onder druk staan door geplande (systeem)wijzigingen en beleid- en wetgevingstrajecten, zoals voor het Uitvoeringsinstituut Werknemersverzekeringen en Dienst Uitvoering Onderwijs. Het opstellen en invoeren van een wettelijke regeling vraagt

daarnaast (te) veel capaciteit van de ministeries en uitvoeringsorganisaties. Om deze redenen ga ik nu niet over tot het voorbereiden van een wettelijke regeling.

Tot slot

Ik realiseer me dat dit niet de gewenste uitkomst is voor de (toekomstige) betrokkenen bij meeroudergezinnen. Zij wachten immers al lang op positieve besluitvorming over een eventuele regeling voor meerouderschap en meerpersoonsgezag. Die duidelijkheid bied ik nu, zij het niet in positieve zin voor de betrokkenen. Ik betreur dit, maar ben genoodzaakt om binnen de krapte op de rijksbegroting en de bestaande druk op de organisaties, scherpe keuzes maken.

De Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid,
T.H.D. Struycken